

Husztai Gergely

GRAND HOTEL
HUNGÁRIA

Open Books

[...] Pár százezer ember kisajátítva tartja
az országot. A nép milliói jogtalan rabszolgák.
Az ország koldus és leigázott. A parlament urai
pedig liferálják a népet, a nép jogait, a hazát.
Ilyen nemzetveszejtő ocsmányságot nem mutat
fől a világhistória. Orgiája ez az összegyülemlett
bűnöknek. Beteljesülése a kérlelhetlen fátumnak.
Fölfakadt seb vagyunk most Európa testén.
Lesz-e balzsam erre a sebre, vagy egyszerűen
ki fogják égetni? [...]

Ady Endre: *Panama és anarchia*
(*Nagyváradi Napló*, 1903. július 30.)

[...] meg lesz gyanúsítva az ország színe
előtt a kormány, a kormányt támogató párt és
a függetlenségi párt, hogy azok vesztegetnek,
emebben pedig ülnek megvesztegetettek, aminek
következtében az egész ország és egész Európa
előtt mint a legkorruptabb állam fogunk állani.

Ivánka Oszkár felszólalása a parlamenti
vizsgálóbizottság előtt 1903. augusztus 3-án

Az egyiknek sikerül, a másiknak nem,
a sors olykor nem tudja, mit akar.
Az egyiknek kiderül, s a Nap fénylik fenn,
a másiknak nem jut, csak zivatar.
Az én szívem nem sejtí, mi a csókos napsugár,
mert nékem nincs senkim, ki szívdobogva hazavár.

Zerkovitz Béla: *Az egyiknek sikerül*

1903. augusztus 1.
Az estélyt követő hatodik napon

Úriember nem párbajozik temetőben. Tiltja a törvény, hovatovább ízléstelen is. Kocsmák hátsó udvarán szabad, vakvágányok töltése mentén szintúgy, vagy erdőszélen, de leginkább katonai lovardában. No de temetőben? Ráadásul a Kerepesiben, amit Kossuth temetése óta bővíteni szükségeltetett, úgy megjött a pesti kedve ahhoz, hogy Apánk mellett térjen végső nyugovóra. Csakis egy zugfirkász lehet olyan megátalkodott, hogy kigúnyolja a holtak emlékét. Felesleges bravado, gondolta Kubinyi, mialatt bevárta a nyomában loholó segédeit. Ezek ketten nem voltak képesek lépést tartani vele, pedig ő sántult le nemrég. Elcsaphatta volna őket, de tengernyi hibájuk mellett legalább olcsók voltak. Miután kelleetlenül végigmérte őket, feltúrte prémgallérját, és szemébe húzta kalapját, ugyanis a hideg kutyamód átharapta ezen a szokatlanul télies augusztus elsején. Egy hete még tombolt a nyár, hőség olvasztotta az aszfaltot, aztán egy éjjel a köd alattomosan felúszott a Duna felől, s némán lopódzva vette be a várost.

Beslisszolt a kulcsra zárt ajtók mögé, könnyű dunyhák alá bújt, fájós ízületekben vackolta el magát. Hallatlan! Szebb időt István-napig sem jóstak, ami csak súlyosbította a férfi rosszkedvét.

A tompa holdfénynél három kísértet haladt a téglafal tövében. Egy lélek sem állta az útjukat, Kubinyi ennek dacára ciccegett. Szeretett volna hamar túlesni a dolgon. Másra sem vágyott, mint egy kupica szilvára, a tajtékpipájára és egy forró fürdőre. Mi tagadás, fázott a lába a talpalásra szoruló cipőjében. Jószerivel ő volt a Szabadelvű Párt párbajhőse, legyen szó kardról vagy pisztolyról. Zsebében lapult egy papíros, rajta lajstromba szedve azok, kiknek az elmúlt években osztott sebet a főváros kies szegletein. Kilencen szerepeltek rajta, s hármójuk neve mögött kereszt állt, amit Kubinyi büszkén rótt oda. Ünnepe idején persze bőkezűen adakozott megboldogult ellenfelei özvegyeinek és árváinak, hisz a jó modor is ezt diktálta.

Bánta már, hogy átengedte ellenfelének a helyszín- és fegyverválasztás jogát, de minthogy a hivatalába nemrég beiktatott miniszterelnök nevében hívta ki a hírlapírót, hát tett némi engedményt felé. Ördög tudja, miért, de nem volt biztos a dolgában. Jobban mondvá, akiben nem lehetett biztos, az Dienes Márton, egykori ellenzéki képviselőből átavanszált hírlapíróból lett kormánypárti vesztegető volt. Nem valami kitűnő pedigre, annyi szent. E napig csupán hírből ismerték egymást, a segédek által üzengettek, ráadásul a firkásznak

ez volna az első párbaja. A zöldfülű rendszerint lóbálja a fegyvert, toporog, hajlamos korán tüzelni, s ami a legrosszabb, be nem áll a szája, hogy zaklatott idegeit csillapítsa. Kubinyinak keserű nyál gyűlt a nyelve hegyén, köpött egy hegyeset, mikor is lobbanó gyufa hangjára lett figyelmes, és egy kőkereszt mögött megpillantott néhány alakot. A kis láng meleg fénybe vont egy arcot. Ez a ragyás volna ő? Frászt, hiszen Dienes jó svádájú férfi hírében állt, kinek a nagys'asszony mellett jócskán akadtak nőügyei. Templomban az efféle tolakszik ostyaosztáskor, úri körökben fennhangon hirdeti a hűséget, és kioktató hangnemben ír az üdvös józanságról. Aztán láss csodát, nála nagyobb szélhámós nem sok működik Pesten.

Két nap telt el az ügy kipattanása óta, de máris fújta a város, ki az a Dienes Márton, aki Szapáry gróf indítványára vesztegetési kísérletbe fogott. Valamennyi léhűtő azon csámcsogott, mire költené a sok ezer koronát, amit Dienes az ellenzéki honatyák zsebébe csúsztatott, felszámolandó az év eleje óta tartó obstrukciót. Szó, ami szó, az országgyűlés mostanra tetszhalottá lett. Az ellenzék bevált taktikája ellehetetlenítette a Monarchia haderejének növelését célzó véderőjavaslatot és a költségvetés elfogadását. A miniszterelnök kebelbarátja, Szapáry László ezt az áldatlan helyzetet kívánta feloldani azzal, hogy vagyonából egy jelentős részt széjjeloszt az ellenzékiek körében. E feladatra szemelte ki Dienest, ki ezáltal

országos hírnévre tett szert. Ha regényt írna az esetből, vinnék, mint a cukrot, gondolta Kubinyi, miközben odalépett a rá várakozó pároshoz, és eldörmögte a nevét. A magasabbik készségesen letapodta cigarettáját, és a jobbát nyújtotta.

– Geiger Pál, méltóságos uram. Ő itt a társam – szól, és a mellette álló idős férfira mutatott, ki hóna alatt egy ládát szorított. Kubinyi felvont szemöldökkel biccentett, de kezét nem adott. No, ennek a firkásznak sem telik valamirevaló segédre, gondolta. Az egyikkel ijesztgetni lehetne, nem szólva a fogatlan csatalóról, aki még Világosnál kaphatta kézhez az obsitot. Miután a segédei üdvözölték az elégtételt adó fél embereit, feszélyezett csend telepedett rájuk.

– Melyiknek az ötlete volt a temető? – kérte Kubinyi.

– Nos... meghagyták, hogy kihalt helyet keressünk – így Geiger.

– Ízetlen tréfa – felelte szárazon, mialatt körbekémlelt a sírok felett. Egynémelyiken mécses pislákol, ami a frászt hozta a nagy emberre. Nem volt megbékülve a gondolattal, hogy idővel őt is az anyaföld súlya nyomja majd. – Dienes?

A kérdésre Geiger haptákba vágta magát.

– Engedelmet, méltóságos úr. Feltartja a forgalom, a Mátyástól jön. – Fene tudja, ez utóbbit mi végre tette hozzá, de az elharapott mondat úgy hangzott, mintha maga Hunyadi volna hivatalos a párbajra.